

Lausunto luonnoksesta hallituksen esitykseksi laiksi ympäristövaikutusten arviointimenettelystä ja laeiksi eräiden siihen liittyvien lakien muuttamisesta

68/11.00.00/2016

Maakuntahallitus 16.05.2016 § 68

Lausuntoa pyytää ympäristöministeriö.

Hallituksen esityksellä pannaan täytäntöön tiettyjen julkisten ja yksityisten hankkeiden ympäristövaikutusten arvioinnista annetun Euroopan Unionin direktiivin 2011/92/EU muutos (2014/52/EU) sekä sujuvoitetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyä ja eräitä muita ympäristöllisiä menettelyjä.

Esityksessä ehdotetaan säädettäväksi uusi laki ympäristövaikutusten arviointimenettelystä, joka korvaisi voimassa olevan lain. Samassa yhteydessä muutetaan 15 muuta lakia.

Ympäristövaikutusten arvioinnista annetun direktiivin keskeisimmät muutokset koskevat ympäristövaikutusten arvioinnin määritelmää, Natura-arvioinnin ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn suhdetta, arviointimenettelyn määräytymistä yksittäistapauksessa, arviointiselostuksen sisältövaatimuksia ja perusteltua päätelmää, laadunvarmistusta sekä ympäristövaikutusten arvioinnin huomioon ottamista luvassa. Direktiivin muutokset on pantava kansallisesti täytäntöön viimeistään 16 päivänä toukokuuta 2017.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain soveltamisala, arviointimenettely sekä viranomaisten tehtävät säilyisivät pääosin ennallaan. Hankeluettelosta ja menettelyn yksityistapauksessa soveltamisesta säädettäisiin lain liitteissä nykyisen valtioneuvoston asetuksessa säätämisen sijaan.

Ympäristöllisten menettelyjen sujuvoittamiseksi ehdotetaan ympäristövaikutusten arviointimenettelyn ja hankekaavan valmistelun yhdistämistä, milloin ei ole perusteita jättää yhdistämättä. Vastaavasti ehdotetaan myös yhdistettäväksi luonnonsuojelulain mukainen Natura-arviointi ja ympäristövaikutusten arviointimenettely.

Myös ympäristövaikutusten arviointimenettelyn tulosten huomioon ottamista lupamenettelyissä vahvistetaan direktiivimuutoksen edellyttämällä tavalla. Tämän johdosta ehdotetaan muutettavaksi lupamenettelyjä koskevia säännöksiä 13 eri laissa.

Ympäristövaikutusten arviointimenettelyä koskevaan lakiin ehdotetaan myös sisällytettäväksi säännös ennakkoneuvottelumenettelystä, mikä vahvistaisi eri viranomaisten ja hankkeesta vastaavan yhteydenpitoa, varmistaisi tiedon kulkua eri toimijoiden välillä sekä helpottaisi menettelyn viivytyksetöntä ja sujuvaa läpiviemistä.

Lausunnolla oleva aineisto sisältää lakiluonnoksen lisäksi muistion, jossa esitetään kaksi vaihtoehtoa hankekaavoituksen ja YVA-menettelyn yhdistämisestä. Vaihtoehdot ovat:

Vaihtoehto A: Joustava yhdistäminen

- Vaihtoehdossa YVA-lain mukainen menettely ja hankekaavoitus säilyisivät omana menettelyinä, mutta tiedottaminen, palautteen antaminen ja yleisötilaisuudet yhdistettäisiin.

Vaihtoehto B: Yhteismenettely

- Yhteismenettelyssä YVA-lain mukainen hankkeen ympäristövaikutusten arviointimenettely olisi integroitu kaavamenettelyyn. Tällöin menettelyn johtamisesta huolehtisi kaavan valmistelusta vastaava viranomainen (kunta). YVAN sisällön ohjaus ja laadun varmistus olisivat kuitenkin YVA-yhteisviranomaisella.

Lakiluonnos ja muistio löytyvät osoitteesta: www.ym.fi/lausuntopyynnot

Valmistelija: ympäristöpäällikkö Sanna Poutamo, puh. 040 724 9618, sanna.poutamo@esavo.fi

Maakuntajohtaja:

Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä on hyvä, että YVA-laki on kirjoitettu kokonaan uusiksi, eikä ole tyydytty vain lisäämään lakiin yksittäisiä direktiivimuutoksesta johtuvia asioita. Uudelleen kirjoittamisen ansiosta laki on tullut selkeämmäksi. Lain toisessa pykälässä on hyvin kuvattu lain määritelmiä. Erityisen hyvää on se, että lakiin on kirjattu "perustellun päätelmän" määritelmä. Perustellulla päätelmällä tarkoitetaan yhteisviranomaisen johtopäätöstä hankkeen merkittävistä ympäristövaikutuksista. Perusteltu päätelmä on tarkoitus tulla sisällytetyksi myös hankkeelle myönnettävään lupaan.

Lakiin on sisällytetty oma pykälä viranomaisten yhteistyöstä (4 §). Omalla pykälällä korostetaan valtion ja kuntien välisen yhteistyön tärkeyttä ympäristövaikutusten sujuvan arvioinnin ja joustavan toteutuksen kannalta. Oma pykälä parantaa etenkin alkuvaiheen tiedonsaantia suunnitelluista hankkeista. Lisäksi lakiluonnoksessa on 12 §:ssä säädetty ennakkoneuvottelusta, jossa viranomaiset ja hankkeesta vastaava voivat edistää hankkeen vaatimien arviointi-, suunnittelu- ja lupamenettelyjen kokonaisuuden hallintaa ja yhteensovittamista, parantaa selvitysten käytettävyyttä ja sujuvoittaa menettelyjä. Parhaimmillaan ennakkoneuvottelun kautta voidaan säästää hakijan ja viranomaisten resursseja ja nopeuttaa prosesseja.

Pykälässä 13 § säädetään hanketta koskevan kaavoituksen ja ympäristövaikutusten arviointimenettelyn yhdistämisestä. Lausuntopyyntöön mukana on muistio, jossa on ehdotettu kahta vaihtoehtoa prosessien yhdistämiselle: Vaihtoehto A: joustava yhdistäminen ja vaihtoehto B: yhteismenettely. Pykälä on kirjoitettu vaihtoehdon A mukaisesti. Etelä-Savon maakuntaliiton mielestä vaihtoehto A on selkeämpi kuin vaihtoehto B. Vaihtoehdossa A sovitaan yhteisistä kuulemisista, tiedottamisesta ja selvityksistä joustavasti tilanteen ja tapauksen mukaan, kuten jo usein tapahtuukin eli nykykäytäntö on nyt myös kirjattu lakiin. Vaihtoehto B:n ongelmana on se, että varsinaisia prosesseja ei yhdistetä, vaan ne kulkevat kuitenkin oman erityislainsäädäntönsä mukaisesti, joten kaavaviranomaisen eli kunnan sotkeminen YVA-prosessin hallinnointiin ei ole tarkoituksenmukaista ja voi aiheuttaa hämmennystä hallinnoinnissa. Joka tapauksessa pykälä 13 § lisää veloitetta yhteensovittaa prosessit aina, kun se on mahdollista.

Lain 24 §:ssä säädetään YVA-yhteisviranomaisen perustellun päätöksen ajantasaisuudesta. Suurten hankkeiden kyseessä ollessa, on tarpeellista, että selvitykset ja niistä tehdyt johtopäätökset tarkistetaan paitsi ajantasaisuuden osalta myös muuttuneissa olosuhteissa. Ympäristövaikutusten arviointi ja ympäristölupaprosessi tulisi muutenkin kytkeä tiiviimmin toisiinsa.

Maakuntaliitto pitää hyvänä uudistuksena sitä, että hankeluettelo, johon YVA-lakia sovelletaan on lain liitteenä, eikä erillisenä asetuksena.

Etelä-Savon maakuntaliitolla ei ole muuta huomautettavaa lakiluonnokseen.

Päätös:

Esitys hyväksyttiin.

Merkittiin pöytäkirjaan, että Markku Kakriainen poistui kokouksesta tämän asian käsittelyn aikana klo 12.15.

Ote tarkastetusta pöytäkirjasta on tulostettu Etelä-Savon maakuntaliiton asianhallintajärjestelmästä Mikkelissä 19.5.2016.

